

Вісник МЕТОДИСТА

Інформаційно - методичний вісник, №26 (27), жовтень, 2015р.

Поговоримо про майстерність учителя

*Творчість, майстерність, досконалість
– це, насамперед, наполеглива праця*
В.Сухомлинський.

Кожен учень мріє зустріти у школі СВОГО ВЧИТЕЛЯ – того, якого буде згадувати упродовж життя і про якого у захваті розповідатиме своїм дітям. І кожен учитель мріє стати для своїх учнів таким УЧИТЕЛЕМ.

Телебачення, Інтернет, преса – фактори, які сприяють розширенню кола спілкування сучасної людини. У зв'язку з цим змінюється і роль учителя у процесі навчання. Сьогодні учитель має працювати над формуванням в учнів різних компетенцій. Сьогодні учитель – не просто носій інформації, а людина, яка спонукає учнів опановувати знання.

Якщо учитель бажає, щоб його учні навчалися із задоволенням, повинен виховувати перш за все у дітей бажання слухати, експериментувати, запитувати вчителя, обмірковувати своє висловлення чи одержану від учителя інформацію. Коли учні мають ці бажання, а вчитель готовий задовольнити їх, на уроці створюється творча атмосфера.

Одним із найголовніших ворогів успішного навчання є учнівська нудьга. Це часто обумовлюється передбаченістю уроків. Учителю дуже зручно, коли урок відбувається згідно із заздалегідь наміченим планом. Але чи завжди це так? Учитель-професіонал має бути досить гнучким і вміти пристосувати план уроку до можливих вимог з боку учнів. Досвідчений учитель, плануючи урок, має дати собі відповідь на такі запитання:

- Які саме учні будуть працювати на уроці?
- Навіщо слід виконувати ту чи іншу вправу?
- Чого саме я цим досягну?
- Як довго буде тривати ця діяльність?
- Що можливо піде не так?
- Що потрібно для виконання цієї діяльності?
- і т. ін.

Підготувавши собі відповіді на такі запитання, учитель завжди знайде вихід із несподіваних ситуацій, які виникають на уроках.

Навчання – процес живий: це безпосереднє

спілкування вчителя з учнем. У школі ми маємо дати учню такі знання, які потрібні конкретній людині. Тоді в нього з'явиться віра в те, що без знань не обійтися. Дуже важливо, щоб здобуті знання, сформовані вміння й набутий досвід учнів утілювались у їхній творчій діяльності.

Учитель ніколи не повинен припиняти навчатися.

Перед ним завжди стоїть питання:

-Як зробити урок більш продуктивним, цікавим, ефективним?

-Як пробудити в учнях почуття доброти, милосердя, співчуття, небайдужості?

**Усе починається з мудрого
вчинку педагога!**

За словами К.Ушинського, «у школі повинна царювати серйозність, яка припускає жарт; ласкавість без нудності; доброта без слабкості; порядок без педантизму й головне – постійна розумова діяльність».

Шановні колеги! Саме таких мудрих вчинків я вам зичу у вашій педагогічній діяльності.

А мірилом вашої вчительської майстерності стане бажання бачити ЛЮДИНУ в кожній дитині, співчувати її болю та радіти її радощам. Тоді учні, яких ви навчаєте, завжди будуть такими, якими ми всі бажаємо їх бачити.

**З.АБЕЛЬЧУК, методист районного
методичного кабінету.**

До вашого записника

«Коли досягаш мети, розумієш, що шлях і був метою»
Поль Валері.

«Якщо ви самі не будувати-мете своє життя, обставини зроблять це за вас»
Білл Патрік.

«Коли ти правильно ставиш запитання, то воно саме по собі є відповіддю»
Річард Бах.

«Божевільний той, хто не вміючи управляти собою, хоче управляти іншими»
Побілій.

«Великі можливості приходять до всіх, але більшість навіть не розуміють, що зустрілися з ними»
Уільям Ченнінг.

«Геній – це людина, яка знає про свій винятковий талант і, незважаючи на це, працює далі»
Андрій Крижанівський

«Лідерство починається з особистих якостей лідера»
Франц Хесселбайн.

«Життя людини – пряме відображення її думок»
Будда.

«Єдиний спосіб розширити межі можливого – зробити крок у неможливе»
Артур Кларк.

«Єдиним свідченням правильності процесу навчання є щастя дитини»
Марія Монтессорі.

«Неможливо знати все, достатньо розуміти»
Жорж Санд.

«Усі ми стали людьми настільки, наскільки навчилися любити і розуміти інших»
Борис Пастернак.

«Людина – не сума того, що вона має, а похідна того, чого у неї поки що немає, але може бути»
Жан Поль Сартр.

«У нашому житті не так важливе становище, як якому ми знаходимося, як напрямок, в якому ми рухаємося»
Холмз.

«Коли любов і вміння працюють разом, очікуйте шедевра»
Джон Раскін.

Самоосвіта вчителя Компетентний учитель як умова розвитку початкової школи

Професійно компетентною є така
праця вчителя, яка забезпечує
на досить високому рівні здійснення
педагогічної діяльності.

А.Маркова.

Вирішення питання підвищення якості освіти як одне з актуальних проблем розвитку системи освіти України, пов'язана з підготовкою висококваліфікованого, компетентного вчителя.

Сучасні вимоги суспільства до якості початкової освіти активізують пошук шляхів розвитку інноваційного потенціалу школи; а модернізаційні процеси суттєво змінюють вимоги до професійної компетентності вчителя.

Завдання школи – виховати всебічно розвиненого громадянина України, патріота своєї Вітчизни. А це зумовлює переосмислення ролі компетентного вчителя, від діяльності якого залежать результати навчання, виховання та рівень розвитку дитини. Вирішенню цих проблем сприяє активне впровадження інноваційних технологій.

Однією із таких інновацій є спрямованість початкової освіти, відповідно до вимог Державного стандарту, на компетентнісну парадигму.

У формуванні базових компетенцій учителя важливу роль відіграють такі аспекти:

-мотиваційний – бажання вчителя, його готовність бути компетентним у своїй професії, у виконанні своїх функцій як професіонала;

-когнітивний – характеризує рівень володіння знаннями, які охоплюють зміст професійної компетентності вчителя;

-поведінковий – досвід вияву компетентності в різноманітних стандартних і нестандартних ситуаціях;

-ціннісно-смысловий – ставлення вчителя до власної професійної діяльності.

Сучасний учитель має творчо підходити до організації освітнього процесу, враховуючи конкретні умови школи, класу, вміння швидко орієнтуватися та використовувати інформаційний простір, постійно працювати над удосконаленням власно-

го інтелектуального потенціалу.

Незаперечним показником діяльності компетентного вчителя є високий рівень навчальних досягнень учнів. Практика свідчить, що у роботі вчителя, який працює в інноваційному режимі, переважають:

-пошукові форми роботи учнів на уроці та в позаурочний час, що сприяє розширенню їхнього досвіду;

-чітко виражена спрямованість на реалізацію розвивально-го потенціалу у навчально-виховному процесі;

-прогнозується високий рівень дидактичних цілей;

-вчитель постійно підтримує тісні контакти з науковими установами, методичними структурами, колегами-новаторами не тільки своєї школи, а й району, області, держави, відкритий до спілкування.

Найважливішими якостями учителя В.Сухомлинський вважав:

-професійну майстерність;

-різнобічні здібності;

-педагогічний такт;

-любов до дитини.

На його думку, педагог має на професійному рівні здійснювати повноцінну організацію шкільного життя, проводити позашкільну роботу на засадах взаємоповаги, доброзичливого партнерства, тісного зв'язку з громадськістю враховувати традиції та звичаї.

Продовжуючи думки В.Сухомлинського, можна сказати, що завдання вчителя полягає у тому, щоб зробити дитину щасливою. А зробити дитину щасливою – це, насамперед допомогти їй вчитися.

Учитель-професіонал повинен точно розмежувати, що треба запам'ятати на все життя, а що тільки зрозуміти й засвоїти без зубріння – у вправах.

Висновок: розвиток початкової освіти значною мірою залежить від учителя, коли діяльність учнів постійно насичена цікавою, щоденною, багатогранною творчою працею, у якій досягання поставлені цілі, розв'язуються посилені завдання: інтелектуальні, моральні, естетичні.

Тільки висококваліфікований, творчий, компетентний учитель, який добре обізнаний із педагогічною системою початкової школи може забезпечити умови для генералізації інноваційних технологій, передових ідей, навколо яких вибудовується захоплююча діяльність учнів, створюється динамічна система взаємозв'язків з оточенням, що сприяє поглибленню знань, розширенню та розвитку інтелектуальних здібностей дитини, формуванню її соціального досвіду.

**З.АБЕЛЬЧУК, методист
райметодкабінету.**

Система підвищення кваліфікації, компетентності та майстерності педагогів:

І. Підвищення кваліфікації вчителів:

На шкільному рівні:

1. Педрада.
2. Шкільні методичні об'єднання.
3. Конференції.
4. Семінари-практикуми.
5. Психологічні тренінги.
6. Ділові ігри.
7. Творчі групи.
8. Дискусійні клуби.
9. Динамічні творчі групи.

На районному рівні:

1. Районні міжшкільні методичні об'єднання.

2. Опорні школи.
3. Семінари-практикуми.
4. Школи передового досвіду.
5. Консультації фахівців.
6. Асоціації учителів.
7. Педагогічні читання.

На обласному рівні:

1. Курси підвищення кваліфікації.
2. Семінари-практикуми, теоретичні семінари.
3. Психолого-педагогічні консультації.
4. Науково-практичні конференції.
5. Асоціації педагогів.
6. Педагогічні виставки, фахові конкурси.
7. Школи передового досвіду.
8. Університет наукових знань

ІІ. Самоосвіта.

В учительський записничок

Комплекс практичних вправ щодо оволодіння педагогічною майстерністю

Кілька порад досвідчених педагогів і психологів людині, яка працює вчителем:

1. Намагайтеся для кожного нового дня знайти позитивний початок, **висипайтесь!**
2. **Пам'ятайте:** ваше запізнення на роботу — ранковий стрес для вас, учнів, їхніх батьків та адміністрації одночасно.
3. **Намагайтеся** погане тільки враховувати, а гарне — переживати.
4. **Заведіть собі такий звичай:** щовечора підсумовувати прожитий день.
5. **Аналізуйте** всі негативні думки протягом дня, щоразу визначаючи їх предмет (неприємності на роботі, вдома, щось ще).
- Раз на тиждень переглядайте свої записи. Повірте: час розставляє все по місцях: якісь проблеми дійсно мали місце, а якісь здалися надуманими.
6. **Не падай духом у нещасті** (латинське прислів'я).
7. **«Якщо ви пережили стрес** — взувайте кросівки та біжіть швидше на вулицю або виходьте на двір рубати дрова» (М. Самоукін).
8. **«Наука про продовження життя** — це, по-перше, уміти не укорочувати його» (О. Богомолець).
9. **«Замість того, щоб боротися з долею, необхідно змінити свій світогляд і обов'язково створити свій особистий сценарій, у якому виділити собі ту роль, яка вам подобається»** (Казуо Інаморі).
10. **«Зберігайте в собі рівновагу,** розподіляючи по своїх місяцях сильне і м'яке, покірне і суворе, — завдання, яке має ставити собі кожна людина у своєму самовихованні».
11. **Необхідно** зміцнювати загальний стан здоров'я за допомогою раціонального харчування та занять спортом.

«Кольорові» поради

Якщо для навчання потрібний ясний розум, уважність і швидка реакція, одягніть що-небудь жовте вдома запропонуйте своїй дитині виконувати домашнє завдання в жовтій сорочечці чи футболці. На уроці важливий матеріал позначте жовтим кольором або напишіть на жовтому папері.

До вступної частини уроку використовуйте **рожеве** оформлення, до основної — **червоне**, на кінець уроку — **зелене, голубе**.

При щоденній роботі з комп'ютером добре мати поряд склянку води на бірюзовій підставці і пити її квоток за котком. Бірюзовий колір захищає від радіації і випромінювань комп'ютера.

Якщо вас дратують діти, то для покращення обстановки постеліть на кухонний стіл скатертину блакитного кольору і живий їжу з посуду блакитного кольору.

Професійне зростання вчителя через роботу шкільного методичного об'єднання вчителів

Якщо людина не знає, до якої мети вона рухається, для неї жоден вітер не буде попутним.
Сенека.

Якість навчально-виховного процесу школи, його результати певною мірою залежать від учителя, його теоретичної підготовки, педагогічної та методичної майстерності.

Свого часу К.Ушинський писав: "... у вихованні все повинно ґрунтуватися на особистості вихователя, тому що виховна сила виливается тільки з живого джерела людської особистості. Ніякі статуту і програми, ніякий штучний організм закладу, якби хитро він не був придуманий, не може замінити особистості в справі виховання". Ці слова залишаються актуальними й нині.

З'явилися нові якості, які повинен мати педагог ХХІ століття.

По-перше, він повинен бути підготовлений до нової професійної ролі. Мова про те, що він не може вже бути абсолютним носієм знань. Він не може бути наглядцем за учнем. Він повинен бути людиною, що супроводжує процес самопізнання і саморозвитку дитини. Основна роль учителя — не лише дати певну суму знань учневі, а й навчити його вчитися, самостійно здобувати знання, застосовувати їх на практиці, тобто формувати компетентності як загальну здатність, що базується на знаннях, досвіді та цінностях особистості.

По-друге, учитель повинен бути готовим до сучасної соціальної ролі, тобто формувати самодостатню людину, конкурентноспроможного фахівця. Окрім того, учитель повинен бути готовим до професійних технологій, до нових технологій навчальної діяльності. Це, безумовно, інформатизація, комп'ютеризація.

Здійснення повноцінних результативних змін в діяльності загальноосвітньої школи не можливе без високого рівня науково-методичного забезпечення і стабільно творчо працюючих педагогічних працівників. Тому питання підвищення їх кваліфікації, вдосконалення майстерності, впровадження у масову практику сучасних досягнень психолого-педагогічної науки та передового досвіду залишається пріоритетним. Система підвищення професіоналізму педагогічних працівників — це цільовий комплекс взаємопов'язаних і взаємообумовлених організаційно-змістовних компонентів. Вона передбачає безперервну післядипломну педагогічну освіту. Методична робота — основний компонент цієї системи так як здійснюється практично постійно і найбільш повно враховує запити та потреби педагогічних працівників, більш динамічно реагує на потреби педагогічної практики. Її зміст визначається як загальними цілями розбудови української національної школи, так і конкретними завданнями, що витікають з реального стану професійної діяльності педагогічних працівників.

Отже, методична робота — це є сучасна функціонуюча система організаційного та науково-методичного забезпечення професійного розвитку педагогічних працівників у міжкурсовий період і є дієвим засобом управління навчально-виховним процесом. Ефективність процесу підвищення професійної майстерності вчителів потребує підведення наукової бази до її організації.

Цілі методичної роботи в школі:

-Формування індивідуальної системи педагогічної діяльності вчителя.

-Збагачення знань педагогів.

-Розвиток стійких моральних якостей особистості.

З метою поліпшення фахової підготовки педагогічних кадрів у школі проводиться методична робота, яка спонукає кожного вчителя до підвищення свого фахового рівня; сприяє взаємному збагаченню членів педагогічного колективу педагогічними знахідками, дає змогу молодим учителям вчитися педагогічної майстерності у старших і досвідченіших колег, забезпечує підтримання в педагогічному колективі духу творчості, прагнення до пошуку.

На формування якісно нового педагога налаштована вся система методичної роботи, тобто система взаємозалежних дій та заходів, спрямованих на всебічне підвищення кваліфікації професійної майстерності кожного вчителя. Тому можна визначити, що робота методичного об'єднання займає важливе місце в підвищенні професійної компетентності педагога, бо саме під час засідань методичного об'єднання кожний учитель набуває навичок самоаналізу своєї діяльності, що сприяє активізації й прискоренню процесу удосконалення педагогічної майстерності вчителя.

Професійне зростання – тривалий і багаторічний процес, що передбачає постійний неперервний розвиток людини. Залежно від фаху воно має свої особливості. Педагогічна діяльність передбачає не лише відтворення внутрішнього світу учня, а й активне та цілеспрямоване перетворення його світу відповідно до мети виховання, навчання та розвитку. Кожен учитель має свої професійні орієнтири, що зумовлюють вибір стратегії діяльності, спілкування, взаємодії з колегами, учнями та їхніми батьками. Стійкими фаховими рисами вчителя, на мою думку, є цілеспрямованість, гнучкість, комплексність, а також гнучке планування педагогічної діяльності. Лише за наявності професійної свободи можлива ефективна організація фахового зростання вчителя, спрямованого на пошук неординарних шляхів навчання, виховання та розвитку учнів.

Сьогодні модернізація системи освіти потребує, щоб навчальний процес не був автоматичним викладанням навчального матеріалу, а дав можливість учневі активно діяти на уроці на одному рівні з учителями, мати рівні права на свою думку.

Сходінки професійного зростання – це своєрідна карта професійного розвитку вчителя, яку необхідно зображувати у вигляді діалектичної спіралі Гегеля, коли вчитель на різних етапах своєї професійної діяльності проходить усі ті ж ланки процесу, але на вищому рівні.

Видатний вчений і практик В.О. Сухомлинський наголошував, що діяльність учителя залежить від його знань, культури, від того, що він читає, як вчиться, як збагачує свої знання.

Обов'язковими елементами професійного розвитку вчителя мають бути :

- науково-теоретична підготовка (передбачає володіння основами теорії, науки, методики з предмета та знайомство з новими дослідженнями);
- знання нормативної бази з питань освіти;
- участь у роботі шкільного методичного об'єднання;
- участь у роботі педагогічної ради;
- професійні, психологічні та педагогічні знання;
- професійні педагогічні вміння;
- професійні психологічні позиції, установки вчителя, яких вимагає педагогічна професія;
- особистісні якості;
- засвоєння та поглиблення теоретичних знань з актуальних питань освіти.

Вчитель початкових класів має бути продовжувачем справи батьків, які є першими вихователями дитини. Володіти про-

фесійними знаннями та уміннями, бути обізнаними з віковими та індивідуальними особливостями розвитку молодшого школяра, специфікою формування творчої особистості. Вчитель початкових класів має виправдати велике довір'я суспільства і насамперед сподівання батьків.

З цієї метою в школі організуємо проведення традиційних, так і нетрадиційних форми та методи науково-методичної роботи, а саме:

- засідання ШМО;
- ділові педагогічні ігри;
- лекції;
- консультації;
- доповіді;
- круглі столи;
- конференції;
- практичні заняття;
- мозкові штурми;
- тренінги;
- диспути;
- огляди та обговорення методичної літератури;
- участь у конкурсах;

Усе це допомагає здійснити науково-методичне забезпечення викладання предметів, вести творчу пошукову, теоретичну та експериментальну роботу з предмета. Тому планувати роботу методичного об'єднання потрібно відповідно до поставленої мети та завдань, що витікають із неї.

Отже, основною метою діяльності методичного об'єднання можна визначити наступне – залучення вчителів до інноваційної, пошукової діяльності, розвиток творчої ініціативи, виявлення й поширення найбільш ефективних форм та методів їхньої роботи.

Завдання науково-методичної роботи:

- підвищення професійної майстерності кожного вчителя;
- збагачення і розвиток творчого потенціалу педагогів;
- діагностика і визначення шляхів подолання труднощів в педагогічній діяльності вчителів;
- поглиблення методичної підготовки вчителів;
- активне впровадження інноваційних форм методичної роботи, досягнень і рекомендацій психолого-педагогічної науки;
- стимулювання ініціативи й творчості членів МО.

Можна визначити напрями методичної роботи, за якими повинні працювати об'єднання вчителів.

Напрямки методичної роботи:

організаційно-методична допомога;

інформаційно-аналітична діяльність;
консультативно-методична робота;
забезпечення неперервного підвищення кваліфікації вчителів.

Організаційно-методична допомога:

• проведення відкритих уроків, суспільно-педагогічних акцій; творчих звітів, творчих портретів; конкурсів професійної майстерності.

Інформаційно - аналітична діяльність:

• вивчення стану викладання основ наук та результатів навчальної діяльності;
• визначення термінів проведення діагностичних контрольних робіт і тестування з різних предметів;
• підбір діагностичних тестів і контрольних робіт на основі тематичного планування;
• проведення педагогічного аудиту з використанням різноманітних форм і методів;
• визначення основних напрямків індивідуального супроводу вчителів на основі аналізу результатів педагогічного аудиту.

Консультативно-методична робота:

• індивідуальна робота з вчителями різної кваліфікації;
• розробка разом з вчителями тематичного і поурочного планування;
• робота з удосконалення сучасних навчально-методичних комплексів;
• організація проведення олімпіад, наукових конференцій;
• участь у педагогічних виставках, проєктах.

Забезпечення безперервного підвищення кваліфікації вчителів:

• систематизація роботи з проходження вчителями курсів підвищення кваліфікації;
• впровадження в практику роботи вчителів досягнень сучасної педагогічної науки;
• організація тематичних занять, практикумів, лекцій;
• участь вчителів у конкурсах, оглядах, виставках, конференціях;
• активне здійснення зв'язків з інститутами післядипломної педагогічної освіти;
• стимулювання педагогічних досягнень вчителів.

Атестація вчителів:

• організаційно-методична допомога вчителям, які проходять атестацію;
• складання індивідуальних планів підготовки до атестації з кожним вчителем;
• діагностика і експертиза педагогічної діяльності вчителів, що атестуються.

Методична робота спонукає вчителів до роботи над підвищенням свого фахового рівня та сприяє:

- збагаченню педагогічних колективів педагогічними знахідками, допомагає молодим учителям переймати майстерність у більш досвідчених колег. Її функції полягають у визначенні системи заходів, спрямованих на досягнення найкращих результатів (планування);
- діяльності з удосконалення структури і змісту методичної роботи (організаційна);
- регулярному вивченні співвідношення між рівнем компетентності педагогів, що виявляється в узагальненому результаті їх праці, та вимогами суспільства до якості роботи працівників освіти (діагностична);
- передбаченню знань та умінь, необхідних педагогам у майбутньому (прогностична);
- виробленню принципів нових положень навчально-виховної роботи, у формуванні, експериментальній перевірці та впровадженні передового досвіду (моделююча);
- відновленню частково забутих або втрачених учителями знань після закінчення навчального закладу (відновлююча);
- виправленню недоліків у діяльності педагогів, пов'язаних з використанням застарілих методик (коригуюча);
- інформуванню, агітації педагогів щодо впровадження до-

сягнень науки, передового досвіду (пропагандистська);

- налагодженню й підтриманню зворотного зв'язку, в оцінці відповідності наслідків методичної роботи завданням та нормативним вимогам (контрольно-інформаційна).

Підвищення рівня професійної майстерності вчителя є основним завданням на всіх етапах розвитку школи. Сучасній школі сьогодні потрібний учитель, який міг би оновлювати, удосконалювати зміст своєї діяльності. Впоратися з цим завданням можна тільки за умови добре організованої і спланованої роботи методичних об'єднань, так як в системі роботи методоб'єднання одним з провідних напрямів його діяльності є підвищення педагогічної майстерності вчителя без відриву від основного місця роботи.

Аналізуючи роботу методичного об'єднання вчителів початкових класів Дружненської ЗОШ І-ІІ ступенів в 2014 – 2015 н. р., необхідно відзначити його цілеспрямованість у вирішенні навчально-виховних завдань, визначених проблемою школи: «Розвиток життєвих компетентностей учня»

У минулому навчальному році члени ШМО працювали над вирішенням поставлених перед школою завдань з урахуван-

ням рівня організації навчально-виховного процесу учнів початкових класів. Основною метою було формування ключових життєвих компетентностей кожного учня, вміння не тільки здобувати знання, але й знати їх застосування у реальному житті.

Для здійснення цієї роботи вирішувалися такі завдання:

1. Вивчення й впровадження нового Державного стандарту початкової загальної освіти.
2. Вивчення та аналіз навчальних планів, програм, підручників, методичних рекомендацій щодо змісту, форм і методів проведення уроків, виховних заходів.
3. Удосконалення контрольно-оцінювальної роботи вчителів при проведенні різних видів оцінювання.
4. Удосконалення роботи над розвитком особистісних підходів щодо активізації пізнавальної діяльності.

Результатом цієї роботи є:

-призові місця учнів 2-4 класів у районному етапі міні-олімпіади «Ерудит»;
-ІІ місце в обласному етапі виставки педагогічних ідей «Освіта Хмельниччини на шляхах реформування»;
-Золоті та Срібні сертифікати у міжнародних конкурсах «Колосок», «Кенгуру».

СТЕЦЮК Г.О.,

**заступник директора з НВР
Дружненської ЗОШ І-ІІ ст.**

Міні-дайджест

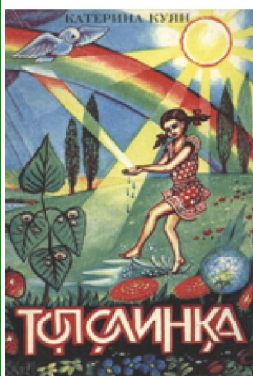
**СИНЮК Людмила
Анатоліївна, учитель
початкових класів
Антонінської ЗОШ І-ІІІ
ст., учитель вищої
категорії, «старший
вчитель», відмінник
освіти України**

Тема досвіду «Діяльнісний метод навчання як сегмент створення ситуації успіху».

Використання діяльнісного методу навчання в практиці роботи педагога дозволяє максимально ефективно формувати ключові компетентності учнів. Метою роботи вчителя є створення ситуації успіху для розвитку особистості. Організуючи навчально-виховний процес Людмила Анатоліївна, створює умови, які дають можливість кожному вихованцю відчувати радість досягнення успіху, розвивати свої здібності, повірити у власні сили. За таких умов учень досягає акме саморозвитку і самореалізації.

Урок літературного читання у 3 класі

Тема. Даруй щастя, даруй долю для рідного краю. (К.Куян „Тополинка“).

Мета. Розширити знання учнів про творчість Катерини Куян, розвивати навик виразного читання; збагачувати словниковий запас учнів; виховувати любов до рідного краю, бережливе ставлення до природи.

Обладнання: портрет К.Куян, збірка віршів «Тополинка», ілюстрації.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент уроку.

II. Актуалізація опорних знань учнів.

1. Читання пірамідки слів

	бі	жу
	во	да
	тра	ва
	не	су
сонеч		ка
тра		вичка
про		мінчик

2. Розчитування

По травичці зелененькій

Я біжу, біжу.

І промінчик сонечка

У руках несу.

III. Повідомлення теми і мети уроку. Мотивація навчальної діяльності.

Учитель:

а) Діти, уривок вірша, який ми щойно прочитали, написала наша землячка, талановита поетеса Катерина Куян. Називається цей вірш «Подарунок». На уроці ми познайомимося із творчістю поетеси, почитаємо її поезії із збірки «Тополинка». Над-

іюсь, вам сподобаються твори Катерини Куян, і ви разом з батьками вдома прочитаєте інші її твори.

б) Розповідь про Катерину Куян.

IV. Опрацювання теми уроку.

1. Робота з виставкою книг.

- Які книжки написала К.Куян.

- Вибір книги, яка найбільше сподобалася.

- Про що можна дізнатися з обкладинки книги?

2. Знайомство з поетичною збіркою «Тополинка».

Читання окремих віршів вчителем:

- Чи сподобались вам вірші? Чим?

- Який із віршів найбільше сподобався?

- Який твір запропонуєте прочитати своїм товаришам?

3. Читання та обговорення вірша «Подарунок».

а) Читання вірша учнем, підготовленим заздалегідь.

б) Читання парами вголос.

в) бесіда за змістом:

- Про кого йдеться у вірші?

- Що хоче дівчинка подарувати?

- Чому так багато сонечка у віршах?

г) Вибіркове читання.

- Зачитайте, по чому біжить дівчинка?

- Зачитайте, що вона несе у руках?

- Кому подарує промінчик?

д). Словесне мовлення.

- Який малюнок ви намалювали б, прочитавши цей твір?

- Які фарби використали б?

4. Робота над удосконаленням навиків читання.

а) читання вірша «хвилям»;

б) вправа «Торбинка»;

Вірш читають 3 рази, засікаючи час - 1хв. Щоразу кількість прочитаних слів збільшується і ці слова вважаємо скарбом, який складемо в торбинку. В кінці читання перевіряємо, в кого найбільший скарб.

5. Самостійне читання вірша «Я з сонечком танцюю».

а) Робота над змістом:

- Чи сподобався цей вірш? Чим?

- Про кого в ньому розповідається?

- З ким танцювала дівчинка?

- Чи трапляються такі дива?

б) Читання вірша з ритмічним постукуванням олівцем.

VI. Узагальнення вивченого.

1. Усне складання міркування за даним початком:

В поезіях Катерини Куян так багато сонечка, сонячних променів тому, що....

VI. Домашнє завдання.

- Навчитися виразно читати вірш із збірки «Тополинка», який найбільше сподобався, і намалювати до нього малюнок.

VII. Підсумок уроку. Рефлексія.

- Чи трапляються у природі дива?

- Що спільного у віршах, які ми читали на уроці?

- Заплющіть оченята і уявіть те, про що ми читали? Який у вас став настрій?

**Стратенюк Світлана
Станіславівна, вчитель
вищої категорії,
«старший вчитель»,
відмінник освіти
України, голова
методичного об'єднання
вчителів початкових
класів Антонінської
ЗОШ І-ІІІ ст.**

Тема досвіду «Впровадження проектної технології в роботу вчителя початкових класів».

Свою педагогічну діяльність учитель спрямовує на зв'язок навчання та виховання з життям. На уроках вона активізує розвиток самостійності учнів, їх активності, вміння адаптуватися до дійсності, спілкуватися, працювати в команді. Вчителька розвиває в дітей дослідницькі та творчі здібності, здатність до самовизначення, вміння самостійно конструювати свої знання та здатність орієнтуватися в інформаційному просторі. З першого класу організувала навчання за проектом «Піснєзнайко – програма сьогодення». Навчання за цим проектом з використанням засобів мистецтва без механічного зубріння, психоемоційної напруженості є оригінальним, цікавим, зрозумілим для кожної дитини. Навчальні пісні записані на аудіо і відео дисках сприяють невидимому і комфортному засвоєнню базових знань з математики. Усі пісні створені на засадах музикотерапії і сприяють не тільки швидкому і комфортному засвоєнню математичних знань, а також нормалізують психоемоційний стан дитини.

Урок природознавства у 2 класі

Тема. Чому восени добре збирати гриби?

Мета. Сформувати в учнів уявлення про гриби; навчити розрізняти їстівні і неїстівні гриби. Ознайомити з грибами, які ростуть у нашому селищі. Розвивати пізнавальну активність дітей, уміння спостерігати, вміння користуватися довідковою літературою, увагу, пам'ять. Виховувати повагу і любов до природи, культуру поведінки.

Обладнання. Дитяча енциклопедія, ілюстративний матеріал, таблиця «Гриби».

ХІД УРОКУ.

I. Організація класу.

Учитель.

Добрий день, другий клас!

Дуже рада бачить вас.

Учні.

На урок прийшли ми знову

І до праці ми готові.

II. Актуалізація опорних знань, мотивація навчальної діяльності.

1. Перевірка домашнього завдання

- Яким рослинам допомагає поселятися на нових місцях вітер, яким – тварини, а яким – люди?

III. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми і мети уроку. Психологічне настроювання.

Осінь – чудова пора року. Пора збирання врожаю, пора збирання грибів. Нелегко зустріти людину, яка б не захоплювалась збиранням грибів у лісі, тобто «тихим полюванням на гриби». Але для того, щоб одержати задоволення від збирання грибів і не завдати шкоди своєму здоров'ю, слід добре знати гриби й уміти розпізнавати їх у природі.

- Сьогодні ми відправимось у подорож до царства грибів, у якій ви дізнаєтесь, які гриби ростуть у нашому селищі, які є

правила збирання грибів та навчитесь розпізнавати їстівні і неїстівні гриби.

- Девіз нашого сьогоднішнього уроку: «До природи є лише один вхід – вхід зі сторони доброти».

Іван Корнющенко

Ось і осінь прийшла в гості,

В розпалі грибна пора,

Беремо у руки кошик

І – збирають гриби гайда.

Там лисички, сирійжки,

І стрункі боровики.

Підберезники, опеньки,

Печериці, масляки.

Отож візьмем гарний настрій

І по вранішній росі,

Вирушимо в лісну казку.

IV. Вивчення нового матеріалу.

Зупинка 1. «Пізнавальна»

1. Розповідь вчителя з елементами бесіди.

Гриби – дивні живі організми.

Те, що ми називаємо грибами, – це тільки плід. Основне тіло захищене в ґрунті, воно називається грибниця. Гриби – це зовсім не рослини, вони належать до окремого царства – царства грибів. У них немає ні кореня, ні листя, вони не цвітуть і не дають звичайних плодів з насінням. Для життя грибів світло не потрібне. Вони чудово почуваються в цілковитій темряві. Розмножуються гриби, розсіюючи навколо себе дрібні спори.

Серед грибів багато їстівних. Найбільш відомі білі, красноголоці, підберезники, масляки, грузді, рижики, лисички, сирійжки, опеньки. Менш відомі – козячки, моховики, жовті грузді, білявки.

- Як з цих грибів ростуть в наших лісах? Яких цього року було найбільше?

- Хто з вас збирав гриби? Як ви це робили?

Гриби треба вміти збирати. Далеко навіть не кожен з їстівних грибів можна їсти. Гриби мають здатність на накопичення елементів з навколишнього середовища, зокрема небезпечних для здоров'я людини. Не можна збирати гриби в районах промислових підприємств, біля великих міст, залізничних і автомобільних магістралей.

2. Робота з підручником (с. 54 – 55).

- Розгляньте малюнки. Пригадайте, чи доводилося вам разом із дорослими збирати гриби? Скільки грибів назбирав казковий чоловічок?

- Як гарно в лісі! А ще краще, коли йдеш лісом й час від часу натрапляєш на гриба. Але потрібно знати, коли, де, і які гриби збирати.

- Коли грибів у лісі найбільше?

- Де треба шукати гриби?

Зупинка 2. «Інтелектуальна»

Цікаве про гриби (повідомлення учнів).

Гриби ростуть дуже швидко. Наприклад, неїстівний гриб веселка за день може вирости на 10 – 12 см. Якщо на шляху гриба виникає перешкода, веселка його відштовхує і продовжує рости.

Гриби досить поширені в природі й зустрічаються не тільки на суші, але й у водоймах, вони з найдавніших часів займають свою місце в раціоні людини. Гриби сьогодні – це й задоволення ходити лісом з кошиком, і дуже смачні страви. Незважаючи на те, що поживні властивості грибів дуже малі, їх часто використовують завдяки аромату та смаку.

Наша бібліотекар-екскурсовод на екскурсії нам розповідала, що в 1760-х роках тодішня власниця села Барбара Сангушко віддала Голодьки (так називалось наше село у минулому) у довготермінове користування регенту коронної канцелярії Ігнацію Мальчевському, який був одружений на її сестрі Антоніні. Закохане подружжя оселяється в Голодьках. Ігнацій будує тут палац, а незабаром розпорядився закласти на берегах річки Ікопоть парк, який з часом став одним із найкращих на Волині. Парк був багатий на екзотичні дерева, кущі, мав велику колекцію квітів, завіз невидані на той час гриби – шморгуни, які відзначаються високими смаковими якостями і при правильному приготуванні нагадують смак курячого м'яса, смак цих грибів дуже цінували у той час тай нині. Шикарну садибу Ігнацій Мальчевський назвав іменем своєї коханої дружини Антоніни. Ця назва згодом прижилася й до села. А гриби-шморгуни розрослися по всіх лісах, селища Антоніни.

Зупинка 3. «Поради Їжачка Хитрячка».

Дослухайтесь до порад Їжачка Хитрячка. Якщо зібрався у ліс по гриби, потрібно знати, які з них їстівні, а які – отруйні. Справжнім грибником потрібні не тільки знання, а й пильність. Будьте уважними, адже ці гриби ростуть у нашому селищі!

Будьте обережними! Отруйні гриби маскуються під їстівні. Робота за таблицею на сторінці 55.

- Розгляньте таблицю. Сатанинський гриб нагадує білий гриб. Червоний мухомор має дуже яскравий вигляд, його з іншими грибами спутати важко. Однак, і він дещо схожий на червоноголовця. Біла поганка схожа на зелену сиройжку. Опеньок несправжній лісовий подібний до опенька осіннього справжнього.

- Як з грибів, що ти бачиш на фотографіях, їстівні, а які отруйні?

- Не варто збивати чи розчавлювати отруйні гриби. Та й гриби взагалі. Адже їх їдять різні тварини.

- Хто ж з тварин їсть гриби?

Це павуки й багатоніжки, які з величезною швидкістю виповзають із гриба, коли їх розрізаєш. Це равлики, які оселяються в грибі, ним же і харчуються. Поїдають гриби й руді лісові полівки, обгризаючи їх зовні.

Їдять гриби і більші тварини. Кабан дуже любить боровики й красноголовці, у той час як миша віддає перевагу зморшкам, сиройжкам і підберезникам. Березова губка – ласощі для шляхетного оленя. Червоними мухоморами лікуються сороки і лосі. Охоче поїдають гриби і свійські тварини.

Білки їдять не лише свіжими, але й заготовляють їх про запас на зиму. Білка споживає приблизно 45 видів грибів, але віддає перевагу підберезникам і маслякам.

Зупинка 4. «Відпочивальна». Фізкультхвилинка.

V. Узагальнення і систематизація знань.

Зупинка 5. «Творча».

Проектна діяльність. Скласти пам'ятку грибникові-початкі-

вцю.

ПАМ'ЯТКА ГРИБНИКОВІ-ПОЧАТКІВЦЮ

1. Збирати лише ті гриби, які добре знаєш.
2. Не треба бігати по лісі, навпаки, ходити повільно, уважно придивляючись до характерних для грибів місць.
3. Побачивши один гриб, озирнись навколо, адже гриби ростуть групами або цілими колоніями (наприклад, рижики, гурзді).
4. Гриб акуратно зріж, щоб не пошкодити грибницю.
5. Не слід брати дуже молоді гриби. Це може бути дуже небезпечно, їх важко відрізнити від грибів-двійників.
6. Не бери гриби шапочки яких яскравих кольорів.
7. Складай гриби шапочками донизу, а білі гриби та інші з довгими ніжками – боком.
8. Чисти гриби зразу ж, щоб були чистими корзина та інші гриби.

3. Робота над народними прикметами та приказками пов'язаними з грибами (в групах).

Пояснити приказки, прикмети.

Багато мошок – готуй козубок.

Перший туман літа – грибна прикмета.

Затягнулися дощі – гурздів не чекай.

Потрібно раніше встати, щоб грибів назбирати.

Де дуби, там і гриби.

Гриби – діти затінку.

Гриб сам не росте ніколи, коло нього і другий з'явиться поволі.

Зупинка 6 «Ігрова».

1. Тихе полювання на гриби.

1. В Антонінських лісах

Грибів море... аж рябіє в

очах.

Необхідно, діти, знати,

Які можна з них зривати.

Завдання: Назвати гриби нашого селища, які можна збирати.

2. Гра «В ліс за грибами».

На дошці зображення кошика. Діти відгадують загадки і прикріплюють зображення грибів у кошику.

1. Не має грибів дружніших, ніж ці

–

Знають це дорослі й діти.

На пеньках ростом у лісі,

Мов ластовиннячко на перенісці.

(Опеньки).

2. Під сосною всі сестрички

Маєм рижі косички,

Осінь в ліс приносим влітку

Золотисті ми ... (Лисички).

3. Із своїх найперших днів

Це найбільший із грибів.

По властивостях він цінний

Лікар він хвороб відмінний.

(Білий гриб).

4. Слизьку шапку одягнув

І під деревом заснув...

З задоволенням збирають і

І на зиму запасують. (Маслюк).

5. Добра людям помічниця:

Є їй чим в житті гордитись!

У теплих місцях має –
Йод в собі для нас тримає!

(Печериця)

3. Гра «Поясначка».

1. Десь поблизу смітників
Гриб цікавий ти уздрів!
Чи зірвеш?

Чи додому понесеш?

2. А при втомлених шляхах,

Де машини гадять страх,

Біля добрив десь у полі

Набереш грибів доволі?

Питання: Чи можна збирати гриби в таких місцях?

3. Якщо знак попереджає:

Шкідників лісгосп карає, -

Як тоді гриби збирати?

Може рік перечекати?

4. Гра «Істівне – неістівне».

Вчитель показує малюнки грибів. Якщо гриб їстівний, діти

плескають в долоні, якщо неїстівний – тупотять ногами.

Маслюк, мухомор, опеньки, білий гриб, бліда поганка, несправжні опеньки, сирійки, груздь, підосичник, підберезник.
Зупинка 7. «Підсумкова».

VI. Підбиття підсумків. Рефлексія.

- Які бувають гриби?

- Назвіть їстівні гриби свого краю.

- Назвіть отруйні гриби свого краю.

- Продовжити правила збирання грибів:

Зрізай гриби...

Збирай тільки...

Не знищуй...

Кожному учню роздається пам'ятка «Грибнику-початківцю»

VII. Домашнє завдання. (За вибором)

Підготувати повідомлення про гриби, які ростуть в лісах Антоніна.

Підготувати вірші, загадки про гриби, які ростуть у лісах селища.

Намалювати їстівні і неїстівні гриби рідного села.

Шевчук Олена Петрівна,
учитель початкових класів
Антонінської ЗОШ І-ІІІ ст.,
вчитель першої
кваліфікаційної категорії

Тема досвіду «Реалізація творчих здібностей через особистісно-діяльнісну компетенцію».

У своїй педагогічній діяльності Олена Петрівна зорієнтована на забезпечення активного ставлення учнів до набуття знань, розвиток їх самостійної пізнавальної діяльності та індивідуальних творчих здібностей.

Впровадження учителем дидактико-методичних засобів, орієнтованих на особистісно-діяльнісну компетенцію, сприяє розвитку творчої особистості молодшого школяра, формує компетентного випускника початкової школи.

Урок української мови у 4 класі

Тема: Урок розвитку мовлення. Написання тексту-міркування «Яка криниця – такий і господар».

Мета: удосконалювати навички та вміння правильно будувати текст-міркування; вчити розкривати абстрактно-загальні поняття; розвивати зв'язне мовлення, увагу, пам'ять, мислення учнів, уміння логічно й послідовно висловлювати думки; формувати бажання учнів пізнавати свій край, свою місцевість; виховувати любов до свого краю, повагу до традицій українського народу.

Тип уроку: комбінований.

Обладнання: мультимедійний супровід, слова для словникової роботи, збірки віршів М.Коломійця, дитячі малюнки, картки для роботи в групах, картини місцевого художника В.Гнашука, ліностації, пам'ятки.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент. Створення емоційного фону.

1. Поетична сторінка.

Усміхніться всім довкола:

Небу, сонцю, квітам, людям –

І тоді обов'язково

День для вас привітним буде.

2. Вступне слово вчителя.

- Подивіться мені в очі. Погляньте один на одного, посміхніться. І з цих промінчиків добра, що заискрилися на ваших

обличчях, ми і розпочнемо наш урок.

II. Актуалізація опорних знань, умінь, навичок.

1. Правила роботи.

- Щоб наша робота була злагодженою, хочу вам нагадати правила, яких потрібно дотримуватись. Вони нам допомагають на кожному уроці.

- Прочитайте і згадайте (діти читають самостійно).

Звертатися на ім'я.

Один говорить, усі слухають.

Активна участь у роботі.

Доброзичливе ставлення один до одного.

Кожна думка має право на існування.

Не повторювати те, що сказав інший.

Принцип «Я».

2. Створення проблемної ситуації.

- А зараз закрийте очі і уважно прислухайтеся до звуку. Що він вам нагадує? (Звучить мелодія).

Відповіді учнів.

А тепер відгадуйте загадку:

Чистеє джерельце

Б'є із-під землі.

Всім дає водицю

Нам і вам ... (криниця).

-Отже, це дійсно було дзюркотіння кринички, яка є у нашому селищі.

III. Формування мети і завдань уроку.

- Отже, як ви бачите, ми розпочали нашу роботу з розмови про криничку. Звичайно, це все не просто так. Адже на сьогоднішньому уроці ми будемо складати твір-міркування про криничку. Але спочатку перевіримо, як ви справились з виконанням домашнього завдання.

IV. Перевірка домашнього завдання.

-Давайте пригадаємо, яке завдання вам було додому?

(Завдання творчого характеру – підготувати цікавий матеріал про нашу криничку).

Технологія «Акваріум» (Учні озвучують повідомлення про криницю).

Учень: Я підготував легенду про криничку:

В зеленому розкішному гаю над річкою з прозорою водою сиділа закохана пара. У світлі повного місяця у воді відбивалися обриси вродливої дівчини. Грайливий вітерець куйовдив пишне русяве волосся і від цього вона здавалася парубкові богинею краси.

-Ти найкрасивіша дівчина в світі. Я кохаю тебе, – мовив юнак.

Тим часом, заздрісний суперник, якому також дуже подобалася красуня, зловіщою тінню прокрався між дерев. Мить, і гостра отруєна стріла пронизала серце юнака. Дівчина у розпачі

нахилилась над коханим і повторила:

-Я любитиму і оплакуватиму тебе вічно.

З її очей лилися сльози. Вона і кроку не зрушила з того місця, перетворившись у невеличкий пагорб, з якого і донині продовжує текти струмочок із цілющою кришталевою водою. І сьогодні приходять до кринички закохані пари, щоб напитись води із криниці, щоб довіку бути разом.

Учень: «Я прочитав вірш «Криниця» Й. Курлата. Поет писав ніби про антонінську криницю.

Поїдьте ж бо обов'язково,

Скуштуйте з криниці води!

Хто пив її, той таки, мабуть,

Сто літ молодим проживе.

Учениця: «Я прочитала про те, як наші предки вміли відшукувати під землею потужне джерело, що б і в посушливе літо криниця не висихала:

а) Вербову гілку із зеленими листочками беруть, водять нею, прихиливши до землі. Де листочки тягнуться додолу, там обов'язково є вода, там можна копати криницю.

б) Яйце кладуть на землю і накривають на ніч відром. Якщо вранці на шкарлупі з'явилася роса, значить під землею є вода.

Учень: «А я підготував цікавий ребус. Попробуйте розгадати його».

„

„

„ ця

Кри – ни – ця.

Учень: За селом у нас криничка,

Неглибока, невеличка,

Парк шумить над нею листом,

В ній вода холодна, чиста.

Знають люди: як нап'єшся,

Наче сили наберешся,

І говорять: то криничка,

У якій жива водичка.

Учениця: «А мені бабуся розповідала, що у п'ятдесятих роках було відкрито джерело – мінеральна вода насичена газом, по складу нагадує "Нафтусю".

(Оцінювання учнів).

V. Мотивація навчальної діяльності.

1. Вчитель:

Зелений парк і розмаїття квітів,

Чарівний ліс і співи солов'я.

Для мене, ти, найкраща в світі,

О рідна, антонінська земля!

- І саме тут біля прекрасного парку, зачарована співом птахів знаходиться наша чудодійна криничка, яку у своїх віршах описують наші поети-земляки Микола Коломієць та Віра Рибачук.

В куточку парку в самоті

Принишкла криничка.

Про неї знають у селі –

Цілюща в ній водичка.

Хто на криничку погляд кине

Неначе в казку він полине.

Хто ту водичку хоч раз пив,-

Сліди до неї не згубив...

-А ось як зображує криничку художник Василь Гнашук (**презентація**).

2. Словникова робота.

Криниця – це глибока копанка, викопана й захищена цямриною для добування води із водоносних шарів землі.

Доберіть синонім до слова **криниця**:

Криниця – колодязь

3. Каліграфічна хвилинка.

Щоб правильно писати,

Хвилинку каліграфії треба розпочати.

Сядемо рівненько,

Букви виведемо гарненько.

К к кр ця криниця криничка

4. Групова робота.

Технологія «Шкала думок» (опрацювання дискусійних питань):

«Яка криниця – такий господар».

У групах учні складають речення і зачитують їх, а кращі з них – записують.

Наприклад: Не плюй у криницю, бо прийдеться води напиться.

Без води немає життя на землі.

Вода має цілющу силу.

5. Робота над прислів'ями

- Пояснити прислів'я і приказки.

Яка криниця, такий господар, який поріг, така господиня. (Люди судять по чистоті, справності господарства про господарів хати).

Тиха, як вода в криниці.

(Так говорять про спокійну людину, адже в криниці хвиля від вітру немає, тільки від відра).

Не плюй в криницю знадобиться води напиться.

Не брудни криниці, бо схочеш водичі.

6. Робота над деформованим текстом.

- Пригадаємо, з яких частин складається текст і поставимо запропоновану розповідь в правильному порядку.

Вода в криниці справді дуже корисна. Кожного дня жителі приходять і приїжджають до неї, щоб набрати води. Нею не тільки лікуються, а й готують їжу.

Криничку обгородили, водичку освятили, сили їй додали.

Пийте на здоров'я і сили набирайтесь!

Часто до Антонін приїздять незнайомі люди питаючи дорогу до незвичайної криниці. Всіх їх приваблює до себе цілюща вода з неї.

Хворі п'ють воду, умиваються, обмиваються нею. Особливо добра ця водичка для очей. У криничку люди кидають гроші. Це дяка за чародійну силу води.

Люди хвалять водичку з нашої кринички за цілющий вплив на організм і шанобливо ставляться до неї.

Зачитування учнем складеного тексту.

VI. Вивчення нового матеріалу.

1. Слово вчителя.

- Пригадаємо нашу екскурсію до кринички. Скажіть, що вам найбільше запам'яталось? (Учні розповідають про своє враження від екскурсії до антонінської кринички).

Учень: Я зрозумів. Не один раз треба дбати про криницю. Навідуватись туди треба не тільки за водою. Вона чекає нашої допомоги. Я буду дбати про неї.

2. Робота за малюнком.

- А зараз подивіться на малюнок.

Що ви там бачите? (Джерельце, що в лісі біжить).

- Кого ви бачите на малюнку? (Біля кринички бачимо трьох дітей: двох хлопчиків і дівчинку).

- Що роблять діти біля кринички? (Вони розчищають джерело).

- Для чого вони це роблять? (Щоб вода стала чистою, щоб стікала і була свіжою, холодною і приємною на смак).

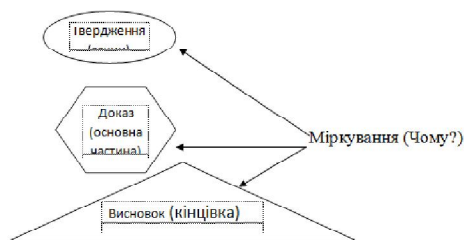
- Що дає таке невелике джерельце? (З таких підземних джерел і зароджується річка, озеро, криниця).

- Чи можна вибрати всю воду з неї? (Вибрати можна воду тільки на певний час, а потім криниця знову заповнюється водою. І чим більше людей бере з неї воду, тим вода в ній не застоюється, смачніша, чистіша і добріша).

3. Первинне сприйняття та усвідомлення матеріалу.

- Щоб записати свої тексти-міркування ми повинні згадати:..
- На яке питання відповідає текст-міркування?
- З яких частин складається даний текст?

- Які слова є ключовими у творі?

Ключові вислови:

Кажуть, що ...

На мою думку...

Я гадаю...

Відомо, що ...

Люди говорять...

Мені здається...

4. Складання плану.

- Щоб ваші думки записати у правильному порядку, як ви гадаєте, що для цього потрібно? (Скласти план).

- Використовуючи вислови зі складених речень, слова і словосполучення на дошці, давайте складемо план.

- Отже, зачином виступає твердження: Чи дійсно криниця повинна бути чистою?

- З чого складається основна частина? (З власних доказів).

- З яких би слів пропонували поради іншим, робили власний висновок.

Орієнтовний план (на дошці).

1. Без води немає життя на Землі. (Твердження, 1-2 речення).

2. Дбайливе ставлення до кринички. (Доказ, 2-4 речення).

3. Мені здається... (Поради, висновок, 1-2 речення).

- Спробуйте зараз усно, використовуючи план, словосполучення, вислови, скласти твір. Але дотримуйтеся орієнтованої кількості речень, яка вам запропонована.

(Заслуховування усних творів 1-2 учнів).

Фізкультхвилинка

5. Робота над пам'яткою.

- У кожного на столі є пам'ятка. Прочитайте і пригадайте умови написання твору - міркування.

ПАМ'ЯТКА

1. Кожну частину тексту писати з абзацу.

2. Будувати невеликі речення.

3. Послідовно викладати свої думки.

4. Наводити приклади докази.

5. Стежити за мовою

6. Уникати повторів слів.

7. Під час написання складних слів використовувати орфографічний словник.

6. Самостійна робота. Написання тексту-міркування.

Індивідуальна робота з слабкими учнями.

Самоперевірка.

7. Перевірка виконаної роботи (читання 1-2 робіт).

Гра «Я диктор телебачення»

- Прочитати складений текст, уявляючи себе диктором телебачення.

Зразок тексту-міркування:

Жодна людина на Землі не може прожити без води. Вода чистою, свіжою, лікувальною, без забруднень. А це залежить від того, як люди доглядають за криницями.

Кожен з нас повинен дбати про своє та чуже здоров'я. Адже криничка – жива і за нею потрібно доглядати. Потрібно дивитись, щоб її не забруднювали, не закидали камінням.

Мені здається, що криниця дійсно завжди схожа на свого господаря. А оскільки, ми всі господарі нашої чудодійної кринички, то всі разом повинні дбати про неї.

VI. Підсумок уроку.

1. Учитель:

- До води треба підходити з чистими намірами. Вчені довели, що вода має пам'ять. Доглядайте кринички, щоб в них не пересихала вода, продовжувалося життя.

- Послухайте уривок з тексту В. Сухомлинського:

Дід вів мене до невеличкого лісочка. Я зачарований був уважними дубами, зажуреними вербами, червоним намистом калини. Минули кущі. За ними виднівся зруб криниці Дід Варфоломій витяг з дула верби дерев'яний корець і, зачерпнувши з криниці прозорої чистої води подав мені напитися. Вода була холодна, пахуча, смачна, ніби березовий сік.

– Спасибі вам, дідуно!

– Ге, а то ж як... Недарма цю криницю звать Невмирущою. Вже, ось, мабуть, не одну сотню літ, як з цього джерела б'є вода. Зістаріється один зруб, люди інший новий поставлять. А вода біжить, дзюркоче. Тільки помічаю я, що замулюється джерело. Щовесни зливаю воду, чищу криницю від мулу. Одно турбує мене, хто берегтиме криницю, як мене не стане на білому світі. Воду всі п'ють охоче, а про джерело не всякий дбає. Придивляюсь я до хлопчиків, щоб привернути їх до цього діла, та щось нема охочих. Вода ж тут, бачите, яка: в ній сила земна і сила сонця.

(За В. Сухомлинським)

Що ж треба робити для охорони питної води?

Над чим ви замислились?

VII. Завдання додому.

1. Органі-

зуйте з батька-

ми екскурсію

до річки, до

д ж е р е л а .

Знайдіть заму-

лені джерельця,

прочистіть їх.

2. Напишіть

твір про вашу

допомогу очи-

щеному дже-

рельці.

VIII. Рефлексія.

1. «Інтерв'ю за три кроки»:

- Сьогодні на уроці ми ...

- Які ваші враження від уроку?

- Чому вдалося виконати всі завдання?

- Що, на вашу думку, вдалося найкраще?

- Скажіть, а чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Вчитель:

- Спасибі вам, діти, за вашу сумлінність та активність.

Швидко спливають хвилини

От і уроку закінчитись пора.

А на завершення нашої роботи всім зичу

Щастя, здоров'я й добра.

Оцалюк Галина Іванівна,
учитель початкових
класів Антонінської ЗОШ
І-ІІІ ст., вчитель вищої
кваліфікаційної
категорії, відмінник
освіти України

Тема досвіду «Використання інноваційних технологій для реалізації особистісно орієнтованого підходу до навчання та виховання учнів».

В практиці своєї роботи вчителька опирається на суб'єктну взаємодію учасників виховного процесу, їх самоактуалізацію і самоорієнтацію. Це дає можливість максимально розвивати ціннісно-смыслову сферу особистості вихованця, допомагає учневі відкрити, усвідомити і привласнити загальнолюдські і національні моральні норми як цінності особистого життя, які утворюють внутрішній стержень особистості.

Урок природознавства у 1 класі

Тема: Моя країна – Україна. Моє селище – краплинка України. Узагальнюючий урок.

Мета: поглибити знання учнів про нашу державу – Україну, ознайомити з походженням назви рідного селища; продовжити ознайомлення учнів з національними символами України, формувати національну свідомість школярів, розвивати пізнавальні інтереси, уміння робити висновки, узагальнювати; виховувати патріотів рідної держави, повагу до її символів, любов до рідного селища – маленької краплинки України.

Тип уроку. Урок закріплення і засвоєння знань.

Обладнання: карта України, Гімн України, Конституція України, назви груп, плакат «Моя Батьківщина – Україна», фотоматеріали куточків рідного селища, малюнки, мікрофон, комп'ютер.

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент.

Віє хай попутний вітер,
З неба сонечко нам світить,
Хмарку-човник доганяєм
Летимо над рідним краєм.
Над Подільськими річками
Над зеленими лісами
Через далеч, степу шир,
Аж до моря берегів.
Віє хай попутний вітер,
З неба сонечко нам світить,
Летимо над рідним краєм,
Він – наш дім, його вивчаєм.

II. Підсумки фенологічних спостережень.

1.Робота синоптиків за планом (на вагончиках потяга):

Пора року.
Місяць.
Суттєві ознаки місяця.
Зміни в неживій природі.
Зміни в живій природі.

III. Мотивація навчальної діяльності. Проблема.

1.Слово вчителя:

–І куди ж ми сьогодні помандруємо на нашому веселому потязі?

В чарівну країну вирушимо разом.
Всі перешкоди подолаємо,
Багато нового й цікавого узнаємо.

2.Гра «Зберіть слова, прочитайте речення»:

ЯМО – АРКАІН УРАЇНКА (Моя країна – Україна).

IV. Повідомлення теми і мети уроку.

1. Інсценізація.

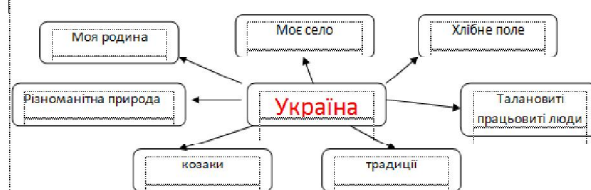
Вчитель: Засперечались одного разу діти, яка стежка найкраща?

Діти: 1. – До магазину,
2. – Ні, до школи, - там є діти.
3. – Ні, до річки, - там можна купатись.
4. – Ні, в садок, - там повно яблук та груш.
5. – Ні, у поле, - там простір широкий.
Але тут увійшла мама. Діти запитують її: (хором)
–«Яка стежка найкраща?»

Вчитель: Мама подивилась на дітей, лагідно посміхнулась і відповіла:

Мати: - Додому, діти! До рідного дому!

2. Асоціативний куц. Громування.

- Що ви уявляєте прочитавши назву країни?

3. Слово учителя.

– Сьогодні на уроці ми здійснимо уявну мандрівку нашою чудовою країною Україною, та її маленькою краплинкою – нашим рідним селищем, адже кожна людина з великою любов'ю і душевним трепетом згадує те місце, де вона народилася, де промайнуло її дитинство, дитинство з дивосвітом-казкою, з материнською ласкою у затишній батьківській оселі. Кожна людина любить найбільше той край, де народилася і живе, пишається своєю рідною землею, завжди хоче сказати про неї найкраще.

4. Очікування.

- Чого ви очікуєте від сьогоднішньої мандрівки? В яких місцях України хотіли б побувати? Що хотіли б дізнатись про своє село?

VI. Робота над темою уроку.

1. Маршрут нашого веселого потяга (на карті).

I зупинка. Україна на карті.

II зупинка. Моє рідне село – краплинка України.

III зупинка. Державні та народні символи України.

IV зупинка. Київ – столиця України.

V зупинка. Природа України.

2.Робота з динамічною таблицею «Це моя Україна». (I зупинка).

Учитель: Зараз ми спробуємо створити картину одного з куточків рідного краю. (Учитель на динамічній таблиці виставляє по черзі в прорізи предметні малюнки із зображенням верби, калини, соловейка).

–Погляньте, діти, яка красива вийшла картина. Така ж багата і красива наша українська земля. З таких мальовничих куточків

рідної землі складається наша Батьківщина – Україна. Вона велика і прекрасна, бо має і високі гори, вкриті зеленими лісами, і швидкі ріки, і безмежні поля, і завітчані луки, мальовничі села і міста.

II зупинка. *Моє рідне село – краплинка України.*

Перші згадки про наше селище зустрічаються в історичних документах другої половини 14ст. Існують відомості, що селище називали Холодки, тому що тут росло багато різних рослин, і в будь-яку спеку можна було сховатися від жару під крони багатолітніх верб, тополь. Та в силу місцевого говору, село пізніше стали називати Голодьки. Воно було власністю феодалів Острозьких.

Місцевість потерпала від набігів кримських татар і турків. Так у 1593 році татари пограбували і вщент спалили село.

За 300 років селом володіли феодали Острозькі, Заславські, Любомирські, Сангушки, Потоцькі. Село було спадком, весільним посагом.

А у 1760 році було передане тодішньою власницею – Барбарою Сангушко у дострокове користування за контрактом Ігнацію Мальчевському, так як він був одружений із її сестрою – Антоніною. Саме Мальчевський почав перетворення цього маленького подільського села у прекрасний ансамбль паркового і архітектурного мистецтва.

На честь своєї дружини І. Мальчевський перейменував садибу, де вони жили, назвавши Антоніни. Ця назва прижилась і до села. З того часу село називають Антоніни.

Легенди, перекази про походження назви нашого села.

Існує багато легенд і переказів про походження назви нашого села. Ви будете з ними знайомитись протягом навчання. А ось, сьогодні ви послухаєте легенду про Антоніни, яку приготувала Іванчук Оля, а дізналася про неї від своєї бабусі – Антоніни Іванівни.

Легенда про Антоніни

В деякі царстві жив-був цар. У нього була дуже вродлива дочка Ніна. Принцеса була до того ще й розумна і працююча. Через якийсь час померла царева дружина, Нінина мама, цар одружився з іншою, злою мачухою. Мачуха зразу ж незлюбила Ніну, бо вона була розумнішою за неї.

От цар пішов на війну в далекі краї, а для Ніни настали нестерпні, важкі часи. Дівчина не змогла стерпіти знущань та принижень мачухи, і вирішила піти світ за очі. Одягнувшись в бідняцьку одежку, взяла торбину з харчами та й пішла. Йшла вона, йшла та й заблукала в темному лісі. А тут де не взявся сірий вовк і на бідолашну дівчину так і суне. Щоб задобрити його, вона віддала йому всі свої харчі.

Голодна, знесилена Ніна довго блукала по лісу, аж поки не зустрівся їй мисливець, якого звали Антон. Йому дуже сподобалася чарівна дівчина. «Ходімо, каже Антон до дівчини, - я тобі покажу найкраще місце на Землі, і якщо воно тобі сподобається, тут поселимося і будемо жити».

Вийшли вони на невеличкий берег річки Ікопоть, де розкинулись чудові луки, вкриті квітами, запашні зелені гаї. Дівчина була зачарована прекрасними красвидами. Тут вони і оселилися. Люди з інших поселень почали називати це місце – там, де живуть Антон і Ніна.

Так і донині називають наймальовничіше місце на Землі – Антоніни.. тут і зараз живуть добрі, працюючі люди, нащадки Антона та Ніни. А кожну дівчинку, що тут народилася і хоч трішечки на них схожа, називають ім'ям – Антоніна.

ФІЗКУЛЬТХВИЛИНКА

Ми мандруєм, ми мандруєм,
Україною крокуєм.
Ось побачили Карпати.
Як вершину нам дістати?
Заглянемо в озерця,
Не торкнутись нам до дна!

Так ми довго-довго йшли
І до школи знов прийшли.

III зупинка. Державні та народні символи України. (Об'єднання в групи).

-Зараз ми об'єднаємось в групи по рядах із назвами «Вербиченька», «Калинонька», «Соловейко».

Завдання для груп:

1. Намалювати емблему групи за назвою.
2. Розповісти, що ви знаєте про цей народний символ.
3. Розповісти, що вам відомо про Герб, Прапор, Гімн України (заспівати під фонограму).

Учень.

Наш Герб – тризуб.

Це воля, слава й сила.

Наш Герб – тризуб.

Недоля нас косила,

Та ми зросли, ми є,

Ми завжди будемо,

Добро і пісню

несемо ми людям.

Учень.

Прапор – це Державний символ,

Він є в кожній державі;

Це для всіх ознака сили,

Це для всіх ознака слави.

Синьо-жовтий прапор маєм:

Синє небо, жовте – жито;

Прапор свій оберігаєм,

Він святиня, знають діти.

Прапор свій здійсмаєм гордо,

Ми з ним дужі і єдині,

Ми навки вже з народом,

Українським в Україні.

Учень.

Слова палкі, мелодія вродлива...

Державний гімн ми знаємо усі.

Для кожного села, містечка, міста –

Це клич один з мільйонів голосів.

Це наша клятва, заповідь священна,

Хай чують друзі й вороги,

Що Україна – вічна, незнищенна,

Від неї ясне світло навкруги.

Слухання запису Державного Гімну України.

IV зупинка. Київ – столиця України.

Вчитель: Діти, наш потяг прибув у дуже гарне місто, столицю нашої країни - Київ.

Учень:

Наша столиця

Чудовий день. Ясна пора.

Легенький вітерець повіяв.

На кручах сивого Дніпра

Стоїть столиця наша – Київ.

Квітує свічами Каштан,

На храмах грає позолота.

Ось Володимир, ось Богдан,

Ось сяють Золоті ворота.

Летить у небі голуб-птах,

Над ним хмарки, немов пір'їни.

Й тріпоче синьо-жовтий стяг,
Як вільне серце України.

А. Камінчук

V зупинка. Природа України. (Презентація проекту).

1. Вчитель:

-Діти, ви працювали в групах над міні-проектом «Природа рідного селища».

Вашим завданням було підготувати невеличку розповідь про будь-який природний об'єкт нашого селища.

I група «Річка Ікопоть».

II група «Ліси Антонін».

III група «Пам'ятки культури і мистецтва».

2. Охорона природи України.

Учень:

Водограй, полів розмай,

Зелен гай, ліщина...

Все це рідний. Любий край –

Наша Батьківщина.

Пам'ятай, не забувай

Батьківську стежину,

Прикрашай. Шануй свій край,

Дім свій – Батьківщину.

Вчитель:

-Щоб наша Батьківщина була гарною, квітучою, співучою піснями птахів, її потрібно охороняти й оберігати.

ФІЗКУЛЬТПАУЗА. ПСИХОГІМНАСТИКА.

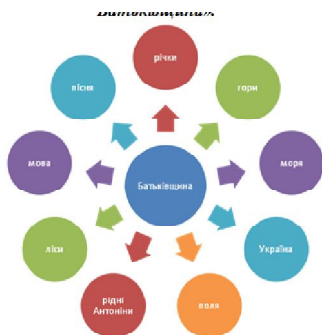
3. Гра «Любов у серці»

Учитель:

Сядьте вільно, розслабтеся, закрийте очі. Уявіть себе в нашому чарівному поїзді. Ви стали зовсім малесенькими, сидите у мамі на руках, вас ніхто не тривожить, вам зручно, спокійно, затишно і тільки колеса тихо постукують тук-тук. Ваше серце сповнюється любов'ю і добротою. А за віконцем пропливають чудові картини природи нашого рідного селища.

Відкривайте очі, ось ми й повернулися із мандрівки у наш клас.

VII. Закріплення вивченого.

1. Складання павутинки «Батьківщина».

2. Робота за підручником (с.100).

Сторінка дослідника. Омріяна мандрівка Україною. (Читання тексту вчителем)

VII. Підсумок уроку.

1. Вправа «Продовж речення».

На уроці я дізнався про...

Мені сподобалося...

Мені б хотілося ще раз...

Дякую...(своїм товаришам, батькам, бібліотекареві).

2. Технологія «Ручки всередині».

-Яка мрія є у вас? Розкажіть однокласникам про неї.

**Глушенюк Інна
Миколаївна,
вихователь групи
продовженого дня,
практичний психолог
Антонінської
ЗОШ І-ІІІ ст.**

Виховний захід «Антоніні – мій рідний край».

Мета: поглибити знання дітей про історію рідного краю; про історію заснування Антонін; підвищувати духовно-культурний рівень; виховувати в учнів любов до рідного села, бажання зробити його кращим.

Зелений парк і розмаїття квітів,

Чарівний ліс і співи солов'я.

Для мене, ти, найкраща в світі,

О рідна, антонінська земля!

I. Організаційний момент.

Ось і все! Дзвенить дзвінок,

В гості йде до нас урок.

Сядьте зручно! Усміхніться

І на мене подивіться!

II. Актуалізація життєвого досвіду учнів.

1. Бесіда з учнями.

-Діти, як називається країна в якій ми живемо? (Україна)

-Як називають людей, які живуть в Україні? (українці)

-Яке місто є столицею України? (Київ)

Отже, ми з вами живемо в Україні, ми – українці. Україна – це наша Батьківщина. Яка ж вона багата. Тут є і моря, і гори, і озера, і ліси. Багато міст і сіл. І в одному маленькому селі народилися ми. Ми теж з вами багаті, бо маємо рідних, рідну хату, рідну вулицю, рідне село. Все це і є наша з вами рідна земля – земля, на якій ми народились.

-Хто скаже, як називається наша область, район, село?

-З якими областями межує наша область?

2. Слухання вірша про Україну Д.Павличка.

Де зелені хмари яворів

Заступили неба синій став,

На стежині сонце я зустрів,

привітав його і запитав:

всі народи бачиш ти з висот,

всі долини і гірські шпилі.

Де ж найбільший на землі народ?

Де ж найкраще місце на землі?

Сонце усміхнулося здаля:

Правда, все я бачу з висоти.

Всі народи рівні. А земля

Там найкраща, де родився ти!

Ми народилися на Хмельниччині, в дуже гарному селищі Антоніні, що розташоване за 24 км від районного центру. І ця земля для нас найсвятіша, найкраща. А ще вона рідна й тому, що тут народилися наші батьки, діди і прадіди, тобто в цій землі – коріння нашого роду.

3. Гра «Назви прислів'я та приказки про Батьківщину».

(Діти діляться на дві команди, яка команда назве більше прислів'їв чи приказок).

Рідний край — земний рай.

Де рідний край, там і під ялиною рай.

Свій край, як рай, а чужа країна, як домовина.

Всюди добре, а дома найліпше.

Кожному мила своя сторона.

За рідний край — хоч помирай!

Без Батьківщини немає людини.

Без калини немає України.

Бережи Вітчизну, як око, і вона тебе завжди берегтиме.

Будь-кому мила своя країна.

Додому і кінь жвавіше біжить.

За своїм краєм серце болить.

За рідним краєм і в небі сумно.

Кожен край має свій звичай.

III. Оголошення теми і мети виховного заходу.

Сьогодні ми будемо говорити про рідне село. Коли воно з'явилося, звідки пішла його назва, які є визначні місця. Уявіть, що до нас приїхали друзі з іншого міста чи, навіть, з іншої країни. Уявимо себе екскурсоводами. І будемо їм розповідати так, щоб їм сподобалося наше село.

IV. Основна частина заходу.

1. Історія виникнення села.

Місцевість, де знаходяться Антоніни, відносилась до досить розвиненого краю, який відомий під назвою «Болохівська земля».

А ось перші писемні згадки про село зустрічаються в історичних документах другої половини 14 ст. Існують відомості, що село називали Холодки, а в силу місцевої вимови – Голодьки.

Наша земля часто потерпала від набігів кримських татар і турків. Так у 1593 році татари пограбували і вщент спалили село. Про це згадується в історичних актах 1601 року. Наше село колись називалось Голодьки. Пізніше Граф Потоцький на честь своєї дружини Антоніни, перейменував Голодьки на Антоніни. Антоніни перетворились на квітучий сад. Парк розрісся до 40 га. Півтора тисячі рідкісних рослин прижилося там. Граф Потоцький не жив в Антонінах. Він тільки приїжджав сюди відпочивати. А ще він був дуже багатий. Антоніни славились своїм конезаводом. Саме тут вирощували арабських коней для забезпечення командного складу австрійської армії. У 19 ст. власниками маєтку влаштовувались кінські перегони. У 1902 році в Антонінах граф Й. Потоцький відкрив лікарню. З кінця 1904 року була створена мисливська пожежна дружина. У 1900 рр. довкола майдану перед головним в'їздом до палацу та на сході було побудовано близько 20 споруд призначених для господарських потреб та житла службовців маєтку, серед них будинки управляючого та рибного господарства, гараж, електростанція, «будинок маршалка», управління цукровими заводами, магазин, будинок пасічника, пральня, численні житлові будинки прислуги. На превеликий жаль у 1919 році в серпні маєток зазнав непоправної втрати. Під час наступу на підрозділи січових стрільців УНР більшовицькими військами було спалено маєток в Антонінах з бібліотекою і ар-

хівом Потоцьких.

2. Поетична хвилинка (діти декламують вірші про село).

3. Розповіді учнів – екскурсоводів про найцікавіші місця та куточки свого села.

- Осередком села є школа.

Всім відомо, що без школи,

Без знань, що мусиш там набуть.

Не станеш у житті ніколи,

Тим, ким в дитинстві мрієш стать.

До 1868 року в селі існувала церковно-приходська школа. До 1913 року в школі навчалось 65 чоловік (52 хлопці і 13 дівчат). Як правило навчались в школі діти заможних людей панської прислуги та місцевих куркулів. Дітям «голотити» було не до школи.

1914р – в одному класі був 71 учень (62 хлопці і 9 дівчаток), яких навчав лише один вчитель. У 1920 році в селищі було відкрито чотирьохрічну початкову школу для дітей трудящих. У 1921 році на базі початкової школи була створена єдина семирічна школа.

В 1934 році було відкрито два восьмих класи. В 1937 році розпочато і в 39 році закінчено будівництво двоповерхової школи. В воєнні роки школа в Антонінах переживає важкі дні, але продовжує існувати.

-Пам'ятник невідомому солдату.

Ми пам'ятаємо всіх,

Хто віддав життя за те,

Щоб не було війни нової,

Щоб сонце сяяло золоте,

Щоб не окоп чорнів на ниві –

Хліба цвіли, мов килими.

І щоб веселі і щасливі

До школи всі ходили ми!

Багато чоловік загинуло під час Великої Вітчизняної війни, захищаючи рідну Вітчизну. Багато хто втратив чоловіка, сина чи батька. Але імена тих, хто приніс в жертву за для щасливого майбутнього, навіки залишаться в серцях слідуючих поколінь.

-Річка Ікопоть

В нашому селі є річка Ікопоть. Тут дуже гарно. Особливо влітку. Діти з батьками відпочивають біля води, купаються, грають в різні ігри. А ще тут багато водиться різної риби: карасі, окуні, щука та ін.. Тому дуже часто можна тут побачити рибаків.

«Криничка»

В куточку парку в самоті

Принишкла криничка

Про неї знають у селі

Цілюща в ній водичка

Вона існує безліч літ

Її секретний родовід

Всіх вабить загадковістю своєю

І кожен хто про неї зна,

Спішить побачитися з нею.

Водичка в ній така прозора.

В ню задивлялись місяць й зорі.

Стала легендою криничка –

Творить дива її водичка... (Рибачук В.І.)

-Легенди села

Легенда про Антоніні

В деякій царстві жив-був цар. У нього була дуже вродлива дочка Ніна. Принцеса була до того ще й розумна і працьовита. Через якийсь час померла царева дружина, Нінина мама, цар одружився з іншою, злою мачухою. Мачуха зразу ж незлюбила Ніну, бо вона була розумніша за неї.

От цар пішов на війну у далекі краї, а для Ніни настали нестерпні, важкі часи. Дівчина не змогла стерпіти знущань та приниження мачухи, і вирішила піти в світ за очі. Одягнувшись в бідняцьку одежу, взяла торбу з харчами та й пішла. Йде вона йде та й заблукала в густому темному лісі. Аж тут де не взявся сірий вовк і на бідолашну дівчину так і суне. Щоб задобрити його, вона віддала йому усі свої харчі.

Голодна, знесилена Ніна довго блукала по лісу, аж поки не зустрівся їй мисливець, якого звали Антон.

Йому дуже сподобалась чарівна дівчина.

«Ходімо, - каже Антон до дівчини, - я тобі покажу найкраще місце на Землі, і якщо воно тобі сподобається, тут поселимося і будемо жити».

Вийшли вони на невеличкий берег річки Ікопоть, де розкинулись чудові луги, вкриті квітами затишні зелені гаї. Дівчина була зачарована гарними краєвидами. Вони тут і оселилися. Люди з інших поселень почали називати це місце – там, де живуть Антон та Ніна.

Так і донині називають наймальовничіше місце на всій землі – Антоніні. Тут і зараз живуть добрі, працьовиті люди, нащадки Антона і Ніни. А кожну дівчину що тут народилася і хоч трішки схожа на них, називають ім'ям Антоніна.

Легенда «Кізігори»

Є в антонінському лісі місцина, яку називають Кізігори.

Було це давно, ще в мальовничому селі Холодки. Дуже красиве село це було. В центрі дзеркальною водою виблискувало озеро, навколо якого низько схилилися верби. Поселення було багате і гостинне. Жителі були працьовитими, дружними, допомагали один одному, надавали притулок подорожнім, які рознесли славу про Холодки. Особливо любили вони розповідати про надзвичайну вроду і доброту дочки старійшини Холодків – Лани. Дійсно, була вона вродлива, розумна, ніжна і добра. Мала коханого, з яким повинні були поєднатися.

Холодківчани готувалися до весілля своєї улюблениці. Матері в Лани не було і кожному жителю села хотілося щиро привітати молодят. Але на поселення чорним смерчем налетіли вороги. Палили, грабували, руйнували, вбивали, мордували людей.

Коханий Лани ледве відбився від ворогів, які чорними круками обступили його. Смертельно поранений впав ватаг поселян. Не витримавши, Лана вискочила зі своєї схованки і кинулась до вмираючого батька. Її врода засліпила ворогів. Вони підбігли до дівчини, схопили її за волосся, загаласували від радості, що буде в їхнього хана найвродливіша наложниця. Юнак кинувся на допомогу коханій. Мечем він відрубав дівчині довгу косу і закричав: «Тікай! Біжи у ліс! Рятуйся, Лано! На святе місце нашого кохання!»

І наче підхоплена вітром дівчина помчала через поле у ліс. Вороги бігли за нею, стогнучи ревучи, сопучи. Ось-ось схоплять. Юнак впав на землю: «Земле свята! Заступися за Лану! Боже, нехай краще стане кохана ланню, аніж наложницею–рабинею!»

Задихана Лана вбігла в ліс і ступила на пагорбок – святе місце їхнього кохання. Вороги були дуже близько. І раптом земля під нею заворушилася і почала підійматися вгору. Все вище і вище підносилося Лана над ворогами. Ті метали стріли, а двоє почали дертися угору, щоб дістати дівчину. Лана впала навколішки

і скрикнула: «Боже великий, порятуй! Не давай ворогам позбиткуватися наді мною! Виконай останню волю мого кохання!».

І диво! Раптом на очах в переслідувачів дівчина перетворилася на чудову кізочку із прекрасними і сумними очима. Вона гордо стояла на високому пагорбі і дивилася на переляканих ворогів, які кинулися тікати із лісу.

І з того часу довго водилися саме в цьому місці дикі кози, де за легендою стала ланню найвродливіша дівчина холодчан Лана. І це місце антонінці так і називають Кізігори.

Легенда про Криничку

В зеленім розкішнім гаю над річкою з прозорою водою сиділа закохана пара. У світлі повного місяця у воді відбивалися обриси вродливої дівчини. Грайливий вітерець куйовдив пишне руське волосся і від цього вона здавалася парубкові богинею краси.

Ти найкрасивіша дівчина в світі. Я кохаю тебе – мовив юнак.

Тим часом, заздрисний суперник, якому також дуже подобалась красуня, зло віщою тінню прокрався між дерев. Мить, і гостра отруєна стріла пронизала серце юнака. Дівчина у розпачі нахилилась над коханим і повторила.

Я любитиму і оплакуватиму тебе вічно.

З її очей лилися сльози. Вона і кроку не зрушила з того місця, перетворившись у невеличкий пагорб, з якого і донині продовжує текти струмочок із цілющою кришталевою водою. І сьогодні приходять до кринички закохані пари, щоб напиться води із криниці, щоб довіку бути разом.

-Видатні особистості селища.

Водзінський Д.І. – доктор педагогічних наук, академік Академії народної освіти.

Сташевська А. П. – Герой Соціалістичної праці.

Леонтюк А.К. – Герой Радянського Союзу.

Коломієць М.І. – поет, член Спілки письменників України.

Заголдний В. В. – суддя Верховного Суду України, заслужений юрист України.

Табола М.М. – заслужений лікар України.

Кобилянський В.О. – генеральний директор флотилії «Капітан»

Шпак О.Л. – генеральний директор ПАТ ЕК Хмельницькобленерго, «Заслужений енергетик України».

4. Вікторина

- Як називається наше село?

- Яку назву село мало раніше?

- На честь кого воно було назване?

- Які в ньому є визначні місця, навчальні заклади, соціальні об'єкти?

- Назвіть вулиці вашого села?

- Яка річка протікає через село?

- Що можна зробити, щоб селище стало кращим?

- Які відомі люди народились у нашому селищі?

IV. Підсумок.

-Кожна людина з великою любов'ю згадає свій край, де вона народилася, де промайнуло її дитинство. Згадає батьківську хату, садок, свою школу, вчителів, друзів. Це місце є для кожної людини її маленькою батьківщиною.

Ми повинні любити і берегти свою країну, гордитися нею. Багата і славна наша земля. І де б ми не були, як би не склалася наша доля – цей куточок землі буде для вас найріднішим, наймилішим, найкращим.

Антоніні, рідні Антоніні!

Хай проходять роки і віки

Ви для мене місце те єдине,

Щоб на крилах мчатися сюди

**Прокопчук
Валентина Петрівна,
учитель початкових
класів Антонінської
ЗОШ І-ІІІ ст.,
вчитель вищої
кваліфікаційної
категорії**

Тема досвіду «Використання інноваційних педагогічних технологій»

Система роботи Валентини Петрівни орієнтована на оновлення форм, методів і прийомів роботи з молодшими школярами. Урочна діяльність таким чином інтенсифікується й оптимізується, що дозволяє розвивати мислення, творчі здібності, сприяє розвитку інтелектуальних здібностей, спрямовує думку учнів в потрібному напрямку для самостійного пошуку.

Урок з природознавства у 1 класі

Тема. Подорож до водойм.

Мета. Розширити знання про місцеві водойми, різноманітність їх рослинного і тваринного світу. Розвивати вміння працювати в групах, в парах; відповідальне ставлення до виконання доручених завдань. Заохочувати до вивчення минулого рідного краю. Виховувати бережливе ставлення до природи.

Обладнання. Карта населеного пункту, фотографії, малюнки, вірші, картини.

ХІД УРОКУ

I. Організація класу.

Знай, вивчай свій рідний край.

Його минуле пам'ятай.

Пісні співай про рідний край,

Люби всім серцем й оберігай.

II. Повідомлення теми уроку.

-Діти, сьогодні у нас урок-подорож. А подорожувати ми будемо водоймами рідного краю. Але необхідно перевірити чи готові ви до подорожі.

III. Фронтальне опитування.

-Які водойми ви знаєте? (Моря, озера, ріки, джерела, ставки...).

-Як вони поділяються? (На природні і штучні).

-Яким кольором позначаються водойми на карті і глобусі? (Блакитним).

-Якими морями омивається територія України? (Чорним, Азовським.)

-Які річки України ви можете назвати? (Дніпро, Дністер, Південний Буг...).

-Чи підготувались до подорожі «краєзнавці», «журналісти», «біологи», «екологи»? (Так).

Учень. Тож дружно в подорож рушаймо.

Все про рідний край вивчаймо:

Про ставки, річки, джерела...

Нехай подорож буде цікава й весела.

IV. Опрацювання теми уроку.

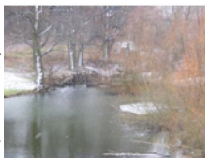
1.Перша зупинка «Краєзнавча».

Вчитель. На території нашого селища є як природні, так і штучні водойми. (Ознайомлення з картою місцевості та географічними назвами водойм.)

Найбільша річка нашої місцевості – Ікопоть.

Також через селище протікають дві її притоки – Гуса і Фоса.

За переказами, свою назву Ікопоть отримала від слова «киптява». Вздовж її

берегів були поклади торфу, який люди використовували для опалення. Бувало, що у спекотне літо родовища тліли і сажа потрапляла у течію річки. Її можна було бачити у воді далеко від тих місць.

Ікопоть належить до річок Дніпровського басейну. Вона бере початок з джерела на північ від села Ледянка. Це притока Случі. Вздовж своєї течії Ікопоть розливається у кілька ставків. Одним з найбільших є Антонінський став.

Ще за часів графа Потоцького, який мав у Антонінах власний маєток, було споруджено греблю, побудовано млин. А. Потоцький був людиною передових поглядів свого часу. У 1910 р. він завіз у Антонінський став дзеркального коропа. Створив господарство, яке пізніше почало займатись селекцією, виведенням нової породи коропа.

У Антонінському рибгоспі було виведено цінну породу риби – антонінський дзеркально-рамчатий короп. Продукція рибгоспу вивозилась до багатьох міст нашої країни та експортувалась за кордон. До речі, у Києві довгий час можна було купити цих коропів у спеціалізованому магазині «Антонінський короп».

Вчитель. Про інших мешканців наших водойм ми дізнаємось з розповідей «Біологів». А зараз хвилинка відпочинку.

Фізкультхвилинка.

Десь взялась з-за лісу хмара.

Сонце враз вона сховала.

Вітер віє, віє, віє.

Дощик сіє, сіє, сіє.

Листя, квіти мие, мие.

Всі дерева, гілочки...

І наповнює річки.

2. Друга зупинка «Біологічна».

Крім дзеркальних коропів у наших водоймах мешкають карасі.

Вони мають загалом сріблястий колір. Цікаво, що в кожній водоймі карасі чим – небудь, але відрізняються від карасів іншої водойми. Рибина виростає до 50 см. завдовжки, масою до 3 кг., тривалість її життя до 10 років.

Білий амур.

Це досить велика риба, до 1 м. завдовжки, масою до 32 кг. Вона дуже активна вночі. У цей час інтенсивно харчується водною рослинністю. Білий амур швидко росте. Його використовують для очищення водойм від рослин.

Короп.

Це також велика риба, до 1 м. завдовжки, масою до 20 кг. Живе до 20 років. Завезена в Європу з Китаю.

Лин.

Довжина його тіла до 50 см., маса до 8 кг., живе до 10 років. Це повільна, лінива риба. Живе в одному місці тривалий час, в мулистому, густо зарослому очеретом. Тіло лина вкрите дуже дрібною лускою.

Щука.

Риба – хижак. Її називають прісноводною акулою. Виростає

до 1,5 м., масою до 40 кг. Тривалість життя – до 40 років. Вона є природним санітаром, оскільки нападає на хвору рибу.

Говстолобик.

Харчується дрібними водоростями.

Довжина тіла до 1 м., живе переважно у штучних водоймах. Це вид риби використовують для боротьби з водоростями.

Також у наших водоймах зустрічається плітка, окунь, в'юн.

Вчитель. Прибережні місця водойм заросли верболозом, очеретом, татарським зіллям, осокою, ряскою, білим лататтям, жовтими глечиками, водоростями.

Напевно, немає такої ділянки водойми, де б не було жаб (квакші, кумки, ропухи). Також трапляються водяні вужі, річкові раки, ящірки. Крім того, можна побачити щось подібне до хатинки з підводним ходом. Це місця, де живуть ондатри, видри, водяні щурі.

Справжньою окрасою наших водойм є птахи. Це лебеді, чайки, кричак, пірникози, водяні курочки, очеретянки, лиски, крижні та інші. Багато цікавого про них ви можете дізнатись з книги В. Д. Говоруна, О. О. Тимощука, Н. І. Антоноука «Птахи Хмельниччини».

Крім річок і ставків у нашому селищі є ще один вид водойм – джерела.

3. Третя зупинка «Джерельна».

Учень «Журналіст». Джерело – це місце, де підземні води виходять на поверхню. Джерела в природі нашого краю зустрічаються часто. Вони є у полях, лісах. Деколи на поверхню землі виходить вода, в якій є розчинені солі і газ. Саме такою є вода у нашому, усім відомому джерелі, яке називають Криничкою.

Жителі нашого селища залюбки п'ють цілющу воду. А на Водохреще священик, в оточенні віруючих людей, освячує її добрими словами. І така вода може зберігатись протягом року і використовуватись для лікування.

Вчитель. Наші водойми, їх прекрасні краєвиди не залишають байдужими талановитих односельців. Вони спонукають їх до написання віршів, пісень, створення колекцій фотографій, картин. Зараз ми ознайомимось з роботами таких творчих людей.

4. Четверта зупинка «Знайомств і зустрічей».

Учень «журналіст». Вірш «Криничка». Написала його Віра Адамівна Рибачук. Це колишня техпрацівниця нашої школи. Зараз вона знаходиться на заслуженому відпочинку.

В куточку парку в самоті

Принишкла криничка.

Про неї знають у селі –

Цілюща в ній водичка.

Вона існує безліч літ,

Її секретний родовід.

Всіх вабить загадковістю своєю.

І кожен, хто про неї зна,

Спішить побачитися з нею.

Водичка в ній така прозора,

В неї задивлялись місяць, зорі.

Стала легендою криничка –

Творить дива її водичка.

Джерельце б'є в ній безупинно

У кожен пору і годину.

Натхненню їм нема кінця,

Ніхто не спинить джерельця.

Щоденно ранньою порою

Ідуть дівчата за водою.

І п'ють і випивають на вроду

Все на добро, а не на шкоду.

Хто на криничку погляд кине –

Неначе в казку він полине.

Хто ту водичку хоч раз пив –

Сліди до неї не згубив.

Вчитель.

Це картини талановитої людини, жителя нашого селища, колишнього учня нашої школи, Гнашука Василя Віталійовича, який створив цілу колекцію картин, фотографій про минуле і сьогодення нашого селища.

Ось деякі з них:

5. П'ята зупинка. «Екологічна».

1. Вчитель.

Вода – це основа нашого життя. Люди повинні стежити за чистотою водойм та їх збереженням. Але цього не всі дотримуються. Часто на берегах річок і у самих водоймах можна побачити різне побутове сміття. Це завдає великої шкоди нашій природі. І зараз я пропоную вам стати на мить «екологами» і придумати заборонні знаки, які б допомагали зберегти наші водойми чистими.

2. Робота в парах. Розфарбування табличок, знаків. Пояснення їх змісту.

V. Підсумок уроку.

-Чи сподобалась вам подорож?

-Що ще про місцеві водойми ви хотіли б дізнатись?

